

Risico's managen in roerige tijden

Verrassingen bleven uit op de 102e Accountantsdag, waar 1.300 accountants werden voorbereid op het onverwachte. In het oog van de storm even geen bewindslieden, toezichhouders of commissies die de vinger hieven. Centraal stonden vooral de toekomst en de risico's van de klant, niet die van de accountant.

Lex van Almelo

Het zijn roerige tijden, zei NBA-voorzitter Marco van der Vegte (video) bij de aftrap in de Rotterdamse Van Nelle Fabriek. Daarmee doelde hij op de rapporten van de AFM, de MCA en de CTA over de sector.

De AFM was onlangs kritisch over de controlekwaliteit bij de *next five*. "Er zijn nog verbeteringen nodig", aldus Van der Vegte. De Monitoring Commissie Accountancy (MCA) komt binnenkort met haar derde rapport over de implementatie van de maatregelen in het publiek belang. En op 1 februari 2020 zal de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) haar definitieve bevindingen presenteren. Het interim-rapport lijkt weinig radicale ingrepen te beloven. "Maar er kunnen zich nog veranderingen voordoen", zei Van der Vegte.

Buiten de accountancy is het volgens hem ook roerig in sommige delen van de maatschappij. De economie is bijna over de top en veranderingen raken accountants in business, samenstellers in het mkb en controlerend accountants. Want wat betekenen de klimaatveranderingen en de stikstofdiscussie voor het bedrijfsmodel, voor het risicomanagement, voor de waarde van de activa?

Bij de komende veranderingen is er dus een "best belangrijke rol" voor de accountant, zei Van der Vegte, die tot besluit zijn landgenoten gerust stelde: "Ook in roerige tijden kan Nederland rekenen op zijn accountants."

Corruptie en witwassen

Fraude en corruptie zijn inmiddels een erkend risico voor bedrijven. Journalist Bart de Koning, winnaar van de Fraude Award 2018 vanwege zijn boek *Vriendjespolitiek*, verbaast zich vooral over het contrast tussen het zelfbeeld van Nederland en de "rotzigheid" die hier achter nette gevels wordt uitgehaald.

Volgens criminoloog en FIOD-jurist Moniek Hutten zitten

de boeven niet alleen in het buitenland, maar ook in Nederland. De grote Nederlandse bedrijven betalen hun steekpenningen echter niet in Nederland maar in het buitenland. Daar speelt de ellende zich af, volgens De Koning. Hutten noemt het ironisch een staaltje van Hollandse "handelsgeest".

Omdat de verantwoordelijkheden binnen de omkopende en witwassende bedrijven zo versnipperd zijn, is het lastig om de top te vervolgen. De FIOD is er volgens Hutten ook niet per se op uit om bestuurders achter de tralies te krijgen. Hutten en De Koning onderstrepen dat er beter moet worden samengewerkt bij de bestrijding. De NBA werkt samen met de FIOD, Belastingdienst en andere bestrijders. Het is belangrijk dat zij kennis delen, zodat accountants fraude en corruptie beter herkennen.

Onbetrouwbare overheid

De klimaatverandering leidt niet alleen tot energietransitie en bouwstop, maar kent ook politieke risico's. Uniper-directeur Hans Schoenmakers vertelde hoe zijn bedrijf op aandringen van de regering een nieuwe kolencentrale bouwde op de Maasvlakte. Na tien jaar bouwen werd de centrale in 2016 geopend. Op dat moment gingen in de politiek de eerste stemmen op om kolen in de ban te doen en in te zetten op windmolenparken. In 2030 moet centrale alweer dicht, ruim tien jaar voordat deze technisch is afgeschreven.

De onbetrouwbare overheid is dus een groot risico. Dat is ook één van de redenen waarom Schoenmakers uiteindelijk niet heeft geïnvesteerd in ondergrondse CO₂-opslag. Hij heeft overigens zijn bedenkingen bij de haalbaarheid van windenergie, waarop de overheid nu inzet. "Onder de bevolking bestaat veel meer weerstand tegen windmolens dan tegen kolencentrales." Hij ziet de politieke wind al draaien.

'Grote vier opbreken'

Is IT een handig instrument om risico's te analyseren, voor sommige bedrijven kunnen de informatietechnologische ontwikkelingen ook een bedreiging zijn. Internet-ondernemer Alexander Klöpping vertelde dat de "grote vier" van de sociale media (Facebook, Instagram, WhatsApp en YouTube) er geen belang bij hebben om nieuws en filmpjes te corrigeren als die niet van echt te zijn onderscheiden.

"Wij allen hebben een democratisch belang bij de waarheid dat groter is dan het economische belang." Om de *fake* te bestrijden helpt er volgens Klöpping maar één ding: de grote vier opbreken.

De lagerentepolitiek van de Europese Centrale Bank gaat volgens macro-econoom en BNR-columnist [Kees de Kort](#) tot een nieuwe crisis leiden. De risico's zijn namelijk niet goed geprijsd en het geld is te goedkoop. "De problemen zijn nu groter dan tien jaar geleden, omdat centrale banken de rente niet verder kunnen verlagen."

De Kort is cynisch over de rol van de accountant in de naderende crisis: die moet vooral zorgen dat het bedrijf van zijn klant "later failliet gaat dan dat van de buurman". Verder raadt de bekende zwartkijker accountants aan te speculeren op een koersdaling.

Continuïteit

Volgens De Kort leven accountants in het verleden, omdat jaarrekeningen altijd terugblikken. Maar volgens hoogleraar financial accounting Martin Hoogendoorn is dat onzin. In de jaarrekening wordt wel degelijk vooruit gekeken, bijvoorbeeld bij de waardering van activa en de continuïteitsveronderstelling.

Hoogendoorn gaf een college over hoe de accountant moet omgaan met dreigende discontinuïteit. Bij gerede twijfel kun je uiteraard niet akkoord gaan met het uitgangspunt van *going concern*. Maar wanneer slaat onzekerheid om in gerede twijfel? Modellen kunnen dat beter voorspellen dan mensen. Hoogendoorn propageert bij onzekerheid de derde weg, die van de *Going Concern Opinion*. Zo'n opinie in het bestuursverslag blijkt geen *self fulfilling prophecy*, zo blijkt uit recent onderzoek. Zij leidt weliswaar tot wat vermogensschade, maar niet tot het dichtdraaien van de geldkraan.

Het idee van de NBA om een toekomstbestendigheidparagraaf op te nemen in het bestuursverslag juicht Hoogendoorn toe. Maar het is daarbij wel de uitdaging om *boilerplate* teksten te omzeilen. Om de continuïteit op lange termijn te beoordelen, moeten accountants volgens Hoogendoorn ook niet-financiële informatie controleren.

Innoveren

Tot die niet-financiële informatie behoren bijvoorbeeld de familieverhoudingen in een familiebedrijf, waarover later op de dag werd gesproken. Maar ook het vermogen om te innoveren, is volgens *startup accelerator* Ruud Hendriks relevante niet-financiële informatie. "Is er een cultuur om nieuwe dingen te bedenken? Is men het er wel over eens? Is daarvoor voldoende knowhow?", vroeg Hendriks in de plenaire slotsessie. "In negen van de tien gevallen kijkt de cfo zorgelijk, omdat hij vreest dat er miljoenen in een zwart gat verdwijnen."

Volgens Hendriks denkt 75 procent van de ceo's en 37 procent van de werknemers dat er een cultuur is om te innoveren. Maar meer dan de helft van de ondernemingen heeft er geen formeel proces voor. De meesten zijn bezig hun product of dienst gestaag te verbeteren en dat is geen innovatie. Hendriks: "De controlerend accountant moet kijken of het bedrijf gestructureerd is om te innoveren. Zeg er iets over!"

Knab-cfo Mike de Boer maakte duidelijk dat het voor grote bedrijven moeilijk is om te innoveren vanwege de bureaucratie en allerlei interne en externe regeltjes. Daarom hield moeder Aegon lang afstand tot "de bank voor zzp'rs" en ging Aegon Bank daar mee pas onlangs samen, toen Knab een succes bleek. Om het innovatieve vermogen te behouden, kreeg het kleinere Knab de leiding na de samensmelting.

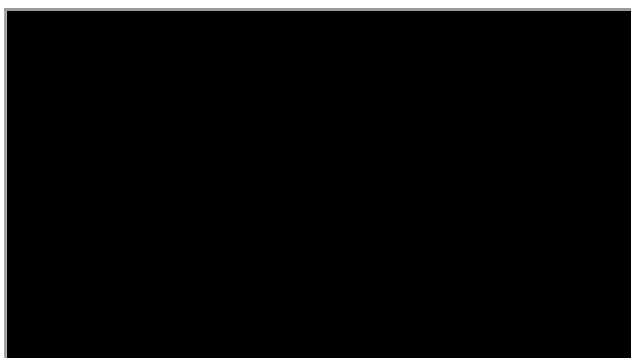
Deal

Voetbalscheidsrechter Bas Nijhuis gaf in zijn gemakkelijke dagsluiting een prachtig voorbeeld van corruptie. Hij floot de interland Portugal-Litouwen, waarin Cristiano Ronaldo maar liefst vier keer scoorde.

Eén van de doelpunten was een schot dat via het lichaam van de keeper het doel in stuiterde. In dat geval telt zo'n score als eigen doelpunt, zei Nijhuis. Maar toen Ronaldo hem smeekte het als zijn doelpunt aan te merken, zodat de Portugese spits een interlandrecord vestigde, sloot Nijhuis naar eigen zeggen een deal: oké, als ik na afloop jouw shirt krijg. De Portugees hield woord.

Video-impressie Accountantsdag 2019

Deel dit artikel

f in

[Lex van Almelo](#) is journalist.

GERELATEERD

NIEUWS | 20 juli 2022

NBA organiseert ook in 2022 geen Accountantsdag en Dag van de Financial

De NBA organiseert dit jaar, net als in 2020 en 2021, geen fysieke Accountantsdag en ook geen Dag van de Financial. De beroepsorganisatie durft zulke grote events... →

NIEUWS | 26 november 2019

Terugkijken op de Accountantsdag 2019

Voor ruim 84 procent van de bezoekers heeft de Accountantsdag 2019 aan de verwachtingen voldaan. Waardering is er vooral voor de bijdragen van 'internetnerd' Alexander... →

ACCOUNTANTSDAG 2019: DEELSESSIES | 26 november 2019

Autoriteit Persoonsgegevens draait duimschroeven aan

In de sessie 'Privacy & de accountant' op de Accountantsdag werd duidelijk dat de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) de duimschroeven gaat aandraaien. Na voorlichting... →

ACCOUNTANTSDAG 2019 | 25 november 2019

Accountantsdag 2019: drie 'powerspeeches'

De Accountantsdag 2019 bood tijdens het middagprogramma keus uit drie 'powerspeeches', over de AVG, fusies en overnames en de kracht van het team. →

NIEUWS | 21 november 2019

Klaas Knot pleit voor vereenvoudiging belastingstelsel

Het Nederlandse belastingstelsel is "onnodig complex". Dat stelde Klaas Knot, president van De Nederlandsche Bank (DNB) tijdens de Accountantsdag 2019. →